

הרבנית ימימה מזרחי

תורה נשית ♥ מבראשית

גיליון מס' 186

פרשות מטות-מסעי ✧ כ"ח בתמוז ה'תשע"ח (7/2018)

מי פה האחראי?

לקב"ה ולומר: "ריבוננו של עולם, יכול להיות שחטאתי, יכול להיות שבמו ידי קלקלתי לי את החיים" (כל כך הרבה בנות אומרות לי כך!).

ו... או קיי, ילדה. אבא כאן. תגידי לו כך: "אבא, אתה אחראי עכשיו. נניח שטעיתי בשגגה. נניח שרצחתי כל מיני ערכים באמת-באמת חשובים. אני ביד שלך ואתה המבוגר, אבא. ותגיע בחודש הזה ותגיד לי: 'מותר לך. מופר לך'".³ הבת שלך אסרה את עצמה, בטעות, באשמה ובחטא? תשחרר אותה מזה, ריבוננו של עולם.⁴

זה עניין שמעורר תרעומת פמיניסטית: "מה הפטרנליזם הזה? אשה נודרת ומי אתה שתפר לה?" אבל זה לא פטרנליזם מתנשא. זה פאטר (father), זה אבא, זו אחריות. זה מהמם.

אב הוא חודש אבות ובנות. יש פה יחס אישי לבת ישראל, לבת דווקא. למהר"ל יש הסבר כל כך יפה על איך נפלה ביתר. הגמרא מספרת שבתו של הקיסר הרומאי נסעה בכרכרה וגלגל העץ נשבר בדרך. והיא רואה חופה כזו של חתן ושל כלה, העשויה עץ. בעיר ביתר היו נוטעים עץ שיטה כשהיתה נולדת בת ועץ ארז כשנולד בן, ובחתונה, היו בונים חופה מקורות העצים. בת הקיסר קורעת אחד מעמודי החופה ומתקנת בו את המרכבה שלה. כולם מתנפלים עליה והורגים אותה. כשהקיסר שומע על כך, הוא עולה על ביתר. דמם של תושביה נשפך במשך שבע שנים.⁵

והמהר"ל בתובנה מופלאה אומר: אל תחשבו שזה סתם. בכוונה הקיסר שלח את בתו. זו מלחמת בנות איומה בימים האלה בין בת הקיסר הרומאי לבין בת ציון. כי הקיסר לקח ברכתם על ידי בתו, שהיא בניינו של קיסר, שהוא החוזק והתוקף שלהם, לקח מאתם.

לכאורה, פרשות "מטות"- "מסעי" לא נראות קשורות לזמן הזה. למה עכשיו, ערב ראש חודש אב, אני צריכה לקרוא על נדרים ושבעות, על מלחמת ה' במדין, על המסעות של בני ישראל, על ערי מקלט לרוצחים? אלה הנושאים של הפרשות השבוע ומה אכפת לי? והחוט המשותף לכל ענייני הפרשות הוא: אחריות מיניסטריאלית.

למשל, בהתרת נדרים פונה משה אל ראשי המטות ואומר להם: "אתם אחראים!" במלחמת מדין, פונה משה אל פקודי החיל ואומר להם: "אתם אחראים!" בכיבוש הארץ, פונה משה אל בני ראובן וגד, השבטים העשירים ביותר, ומזכיר להם: "אתם אחראים, קחו אחריות!" ורוצח בשגגה, שצריך לברוח לברוח לעיר מקלט, יישאר בה עד מות הכהן הגדול ומה קשורה מיתת הכהן לשהות של הרוצח בשגגה בעיר מקלט? "אתה צריך להיות אחראי", כך אומר רש"י לכהן הגדול. "אתה אחראי לכך שבדורך לא יהיו רציחות ולא תהיה שפיכות דמים".¹

במילים אחרות: יש לכם אחריות. שאו בתוצאות.

ואיך כל זה קשור עכשיו? כי חודש אב הוא... אחריות של אב.

פרשת מטות מספרת על אב שמפר את נדריה של בתו. היא נודרת, היא אוסרת על עצמה איסר, מכניסה את עצמה לאיזשהו מקום של נדר שהוא לא נכון לה ואתה, אבא, תיקח אחריות על הבת שלך.

יש שם פסוק כל כך מרגש: "אֵלֶּה הַתְּקִימִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, בֵּין אָב לְבָתּוֹ בְּנִעֻרֶיהָ, בֵּית אֲבִיהָ."² אומר רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל: את כמו ילדה קטנה של אבא. בחודש אב צריכה בת-ישראל לפנות

³ תלמוד בבלי, בבא בתרא קכ, ע"ב.
⁴ רבי יעקב אבוחצירא, "פיתוחי חותם".
⁵ תלמוד בבלי, גיטין נז, ע"א.

¹ רש"י לבמדבר ל"ה, כה.
² במדבר ל', יז.

היום ומחר, ערב ראש חודש וראש חודש אב, זה זמן נפלא להדליק נר עבור אהרן הכהן, לבקש ממנו שיעתיר בעד בנות ישראל, שיוציא אותן מערי המקלט, שייפה אותן בענני כבוד בביתן; **כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה**.¹² כל כך הרבה נשים אני מכירה, שמקבלות כבוד רב בחוץ, בעבודה ועם החברות, ואילו בבית מקטינים אותן מאד.

אז הנה, הגיע הזמן שלך בת, אבא בא לקחת אותך, אב בא. שיהיה לנו חודש טוב.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

הוא שולח אותה בכוונה תחילה להרוס חופה יהודית, שחס ושלום לא יהיו לך ילדים, לא תהיה לך חופה. זה כוח נשי רע שקם בימים האלה על בת ציון.

והיה זה דווקא על ידי בת קיסר, אבל לא על ידי בן קיסר, כי יותר נקראת הבת בנין האב, והוא דבר נפלא.. וראויה לזה, כי הבת היא ברשות אביה ואין הבן ברשות אביו, שנאמר: **"בְּנֵעֲרֵית בֵּית אָבִיהָ"**.⁶

מה הכוונה? מהר"ל מסביר פה את סיבת הצער הנשי. מדוע בנות סובלות כך? כי נשים הן "ברשות אביהן". במילים אחרות, כשאשה נקלעת לצרה, אביה כביכול חייב לה, מפני שהוא האחראי לנדריה, לאיסריה, לאשמותיה.

איך כתוב בהפטרה? תראי איך את נראית, בת ישראל – **בְּכֶרֶה קִלְהָ מְשֻׁרְבֶת דְּרָבָהּ**, מה קרה לך? **בְּתַדְשָׁה יִמְצְאוּנָהּ**.⁷ וכל הפרשנים אומרים: נוא עליך. תיכף מגיעה שעתך, בת סודרת, לקבל את המגיע לך. אבל בעצם ההפטרה מנחמת כל כך: **"בְּתַדְשָׁה יִמְצְאוּנָהּ"**, בחודש אב אבא בא. אבא בא לקחת אותך, לשחרר אותך מעיר המקלט שלך. אלה רק המסעות הארוכים והקשים שנאלצת לעבור בחיים. את כל כך טובה.

יש אדם אחד שלוקח אחריות על הצער הנשי והוא הכהן הגדול. וכמו בפרשות שנקרא השבת, במות הכהן הגדול את יכולה לצאת מעיר המקלט. הכהן הגדול, אהרן הכהן, נפטר בחודש אב ופטירתו מתוארת בפרשה. זה היארצייט היחיד שמוזכר בתורה. **בְּתַדְשָׁה יִמְצְאוּנָהּ**, זה חודש אב, **בְּאֶתֶד לְחֹדֶשׁ**,⁸ ראש חודש אב, מת הכהן הגדול, אהרן הכהן. הוא היה היחיד שדאג ליופי של בנות ישראל במסעות הארוכים במדבר. הוא הוריד לבני ישראל את ענני הכבוד⁹ וחז"ל מסבירים שזה היה הסופר-פארם של המדבר. בתוך ענני הכבוד היו בשמים ותכשיטים לבנות ישראל, כדי שירגישו טוב במסע הזה.¹⁰

והוא מת עליך, מפני שכשהוא מת, הוא אומר לך: "אני עכשיו משחרר אותך, בת שלי. אני לוקח עליך עכשיו אחריות. לא יוסיף להגלותך. תם עונך, בת ציון.¹¹ הנה, אבא בא לקחת אותך."

קיבלת עלון זה במתנה מ"פרשה וא. שה", מפעל שיעורי הרבנית ימימה מזרחי.

זהו חלק קצר מתוך הלימוד השבועי המלא של הרבנית ימימה! בכל שבוע הרבנית כותבת לך שיעור שלם, שנותן לך מבט חדש על חייך ועל האתגרים הנשיים כיום. השיעור גדוש עצות לדרך, חיזוקים ורעיונות עומק ותוך המקורות.

כל הפרטים על הלימוד המלא נמצאים כאן:

http://www.parasha.org/rav_weekly_lesson

חוצמזה... באתר שלנו מחכים לך תכנים משובחים (במתנה!) – כאן: www.parasha.org

⁶ מהר"ל, נצח ישראל ז', ד.

⁷ ירמיהו ב', כג-כד.

⁸ במדבר ל"ג, לח.

⁹ תלמוד בבלי, תענית ט', ע"א. וגם: מדרש תנחומא, במדבר ב'.

¹⁰ מדרש תהילים כ"ג. וגם: דברים רבה ז. וכלי יקר לדברים ח', ד.

¹¹ איכה ד', כב.

¹² תהילים מ"ה, יד.